

Samlad strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare

I november 2007 fattade Landstingsfullmäktige beslut om att genomföra en bred narkotikapolitisk utredning i samverkan med Stockholms stad och Kommunförbundet i Stockholm (KSL). Syftet var att skapa en mer sammanhållen, effektiv och evidensbaserad strategi mot narkotikaberoendet och att begränsa spridning av smittsamma infektioner relaterade till narkotikaberoende. Utredningen skulle också utreda ett sprutbytesprogram.

Utredningen som översändes till landstinget i december innehåller flera viktiga delar för att skapa en samlad strategi för att begränsa smittspridning bland intravenösa missbrukare. Hälsö- och sjukvårdsnämndens förvaltning tar i sitt tjänsteutlåtande upp flera väsentliga delar av den narkotikapolitiska utredningens slutsatser. Ärendet innehåller däremot inte ett förslag om sprutbytesprogram i Stockholm, vilket enligt vår mening inte heller passar in i en strategi för att vårda och hjälpa intravenösa missbrukare.

Varje dag dör en person i Sverige till följd av sitt missbruk. Överdoser, olyckor, självmord och organskador är alla mycket tragiska och allt för vanligt förekommande följder av narkotikamissbruk. Landstinget bör inte tillhandahålla verktyg för fortsatt missbruk och indirekt medverka till att de patienter som vi finns till för att vårda istället avlider till följd av sitt missbruk. Landstinget måste ta ansvar för helheten inte bara se till en del av problemet.

Malmö, Norge och Danmark är exempel som ofta förekommer som bra eller dåliga exempel i diskussioner om sprutbyte för injektionsnarkomaner. Alla har sprutbytesprogram, men med varierande grad av smittspridning. Malmö har en lägre andel hivsmittade än Stockholm, Norge en högre. Resultaten av de olika verksamheterna visar inte på något enhetligt utfall. Även Canada har negativa erfarenheter från Vancouver och Montreal där det har visat sig att deltagare i sprutbytesprogram smittades i högre grad än de som inte deltog (I Montreal 1995 hivsmittades 16 procent av dem som deltog i program jämfört med 5,8 procent av dem som inte deltog).

I den konsultrapport som överlämnades till landstinget i december föreslås sprutbyte på prov som en av sju åtgärder för att minska smittspridningen av hiv och hepatiter bland injektionsmissbrukare i Stockholm. Men den visar också, precis som flera andra rapporter, att sprutbytesprogram långt ifrån säkert minskar spridningen av blodburna smittor.

2007-01-23

Med den narkotikapolitiska utredningen som grund har en majoritet i Hälso- och sjukvårdsnämnden bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet beslutat att ett sprutbytesprogram ska genomföras. I Beslutet hänvisas ett flertal gånger till Baslinjestudien om blodburna smittor som genomfördes 2007 – 2008 i Stockholm. Ett av Baslinjestudiens viktigaste resultat är att det finns ett starkt samband mellan injektionsnarkomanernas ålder, tiden för narkotikadebut och missbrukets längd och graden av infektioner av bland annat HIV. Men, att en sådan signifikans saknas när det gäller riskbeteende med nålar och pumpar. Sprutbytesverksamhet på prov kan alltså inte bli aktuellt om landstinget ska införa en evidensbaserad strategi mot narkotikaberoende. Baslinjestudien kan inte heller användas som bevis för vissa teorier, men inte för andra.

Aktiva insatser för injektionsnarkomaner ska ske utan sprututbyte. Vi anser att Landstinget ska lägga kraften på förebyggande och vårdande insatser såsom information, testning och vaccinering, inte på att underlätta fortsatt missbruk.

Landstingets roll är att vårda och hjälpa sjuka, inte att tillhandahålla redskap som allt för ofta leder till en för tidig död. Som beslutsfattare och medmänniska är det viktigt att ha dessa människoliv i åtanke. Det allra största problemet för narkotikamissbrukare är fortfarande narkotikan och dess konsekvenser, inte bristen på rena sprutor.